

Handläggare:
Rosa Lundmark
Telefon: 508 14 044

Till
Enskede-Årsta stadsdelsnämnd

Östbergaskolans organisation

Förslag till beslut

1. Östbergaskolan kvarstår som en organisation för elever i förskoleklass till och med skolår 6.
2. Rektorerna vid Sturebyskolan och Östbergaskolan får i uppdrag att arbeta för en gemensam röd tråd och kultur, i syfte att Östbergabarnen ska få en god och pedagogiskt sammanhållen skolgång.

Ulla Thorslund
Stadsdelsdirektör

Katharina Norström
Chef avdelningen förskola-skola

Sammanfattning

I nämndens verksamhetsplan för 2005 fick förvaltningen i uppdrag att se över Östbergaskolans organisation och utreda konsekvenserna om skolan skulle omfatta förskoleklass till och med skolår 9 eller förskoleklass till och med skolår 5. Förvaltningen redovisar i ärendet dagens elevsituation på Östbergaskolan och Sturebyskolan, som sedan innevarande läsår är nytt skolupptagningsområde för Östbergabarnen i skolår 7 till 9. Utvecklingen av antalet elever på skolan har varit negativ ett antal år, men antalet elever är nu högre än de senaste två åren. Av översynen framkommer att en ombildning till en F-5 skola inte bedöms vara ekonomiskt försvarbar. Däremot kan en ombildning till en F-9 skola vara möjlig, men det finns stora tveksamheter. Visserligen har föräldrar framfört ett intresse av en F-9 skola, men det är inte klarlagt om intresset är tillräckligt stort för att motivera en ändrad organisation. Även med en F-9 organisation skulle skolan vara liten och ekonomiskt sårbar inför ett växlande elevunderlag. Vare sig föräldrar eller förvaltning har ännu kunnat bedöma de fulla effekterna av att Östbergaskolan nu är ombyggd och att ett nytt skolupptagningsområde har införts. Förvaltningen föreslår därför att Östbergaskolan kvarstår som en F-6 skola och att rektorerna får i uppdrag att arbeta för en gemensam röd tråd och kultur mellan skolorna.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen förskola-skola. Samråd har skett mellan rektor och personal på Östbergaskolan, mellan rektorerna på Östbergaskolan och Sturebyskolan samt mellan skolledning och föräldrar till elever på Östbergaskolan.

Bakgrund

I nämndens verksamhetsplan för 2005 fick förvaltningen i uppdrag att se över Östbergaskolans organisation och utreda konsekvenserna om skolan ombildas till en organisation för elever i förskoleklass (F) till och med skolår 5 eller till och med skolår 9. Rektorerna för Sturebyskolan och Östbergaskolan fick uppdraget att tillsammans göra översynen av möjligheten till en annan organisation.

Från och med höstterminen 2005 beslutade kommunstyrelsen att ändra skolupptagningsområdet för elever i skolår 7 till och med skolår 9 som bor i Östberga, från Sjöängsskolan i Älvsjö stadsdelsområde till Sturebyskolan i Enskede-Årsta. Beslutet innebär att Sturebyskolan ska erbjuda plats för eleverna från Östberga från skolår 7.

Tidigare överväganden om högstadium på Östbergaskolan

Stadsdelsnämnden beslutade 1999 om ett förslag till en om- och nybyggnad samt renovering av Östbergaskolan, vilket överlämnades till kommunstyrelsen för beslut.

Förvaltningen hade även utrett om Östbergaskolan kunde bli en F-9 skola. Stadens prognoser visade dock på ett otillräckligt barnunderlag för att motivera en större organisation. Den främsta anledningen till att skolan inte hade byggts om tidigare var att stadens ledning och centrala representanter inte var överens om skolan även skulle omfatta skolår 7 till 9. Elevprognosen 1999 visade att cirka 35 elever per år skulle börja i Östbergaskolan, vilket innebar att cirka 20 procent av barnen i området valde andra skolor.

Förvaltningen föreslog att Östbergaskolan skulle fortsätta ta emot barn 6-12 år och bedömde att skolan hade ett elevunderlag om cirka 250 barn. Ett huvudändamål med att bygga om skolan var att integrera fritidsverksamhet och skola. Tanken var att lokalerna skulle användas flexibelt eftersom elevantalet kunde ändras. Den ombyggda huvudbyggnaden kunde också användas som fritidsgård, IT-café, hantverkshus, bibliotek och mötesplats.

I utbildningsförvaltningens remissvar till kommunstyrelsen uttrycktes att det var rimligt att skolan hade ett genomsnittligt elevunderlag på cirka 250

elever. Det antogs att elevunderlaget skulle öka när skolan var ombyggd och att elevantalet skulle breddas på grund av att 170 nya bostäder planerades i Östberga. Förslaget till ombyggnad av skolan bedömdes innehålla cirka 300 elevplatser.

Kommunstyrelsens ekonomiutskott beslutade 1999 att godkänna att stadsdelsnämnden beställde en om- och nybyggnad samt renovering av Östbergaskolan. Skolans planlösning skulle ge möjlighet till samutnyttjande för verksamheter vända till allmänheten: fritidsgård, datasal, bibliotek, vuxenundervisning och samlingslokal. Skolbarnsomsorgen och skolan skulle integreras. Delar av skolan skulle kunna användas för barnomsorg om elevantalet sjönk. Utnyttjandet av lokalerna bedömdes vara effektivt med tanke på alla verksamheter som skulle rymmas i skolan. Skolans nya byggnad var klar årsskiftet 2003/2004 och resten vid halvårsskiftet 2004.

Nuvarande elevsituation i Östbergaskolan och Sturebyskolan

Östbergaskolan har idag 181 elever från förskoleklass till och med skolår 6, fördelade på en klass per år från förskoleklass till och med skolår 5 samt två klasser i skolår 6.

Enligt rektorens utredning som bygger på elevantalprognosen 2004 kommer Östbergaskolan att vara en 1-parallellig organisation med omkring 25 elever per årskurs. Prognosen bygger på 60 till 70 barn som bor i området. Elevantalprognosen 2005 visar inga större förändringar det närmaste året.

Sturebyskolan har idag 926 elever från förskoleklass till och med skolår 9 och kommer att vara en 3-parallellig organisation från förskoleklass till och med skolår 5 och en 4-parallellig från skolår 6 till och med 9. Sturebyskolan har idag en stor andel elever från andra stadsdelsområden, 276 elever av totalt 921 elever enligt elevantalprognosen 2005.

Elevantalsutvecklingen i Östbergaskolan

Elevantal sept.	Förskoleklass	F-skolår 5	Skolår 6	F-skolår 6
2000	32	235	36	271
2001	32	214	38	252
2002	35	188	44	232
2003	15	142	28	170
2004	25	150	18	168
2005	21	143	37	180

Som framgår av tabellen har elevantalet varierat mellan 168 och 271 elever de senaste sex åren.

Skolan hade sitt högsta elevantal 2000 och sitt lägsta elevantal 2004. Elevantalet är 2005 högre än de två tidigare åren.

I skolår 6 har elevantalet pendlat mellan 18 elever och 44 elever sedan 2000. Under 2005 var elevantalet i skolår 6 ungefär lika högt som under åren 2000 och 2001. I förskoleklass har elevantalet pendlat något mindre än i skolår 6, men var i september 2005 näst lägst jämfört med samma period de senaste sex åren.

Elevströmmar från Östbergaskolan i skolår 7

Antal elever	Hösten 2004	Hösten 2005
Alla elever födda 1991 respektive 1992	27	19
Går i skola i Enskede-Årsta	7	14
Går i skola i annat stadsdelsområde	13	3
Går i fristående skola	4	1
Går i övriga skolor (annan kommun, utomlands)	3	1

Tabellen visar att elevströmmarna vänt och att alltför många elever väljer att gå i en kommunal skola i Enskede-Årsta. Framförallt har antalet elever som väljer Årstaskolan ökat. Några elever har också valt Sturebyskolan som är det nya skolupptagningsområdet, vilket kan jämföras med hösten 2004 då inget barn gick till Sturebyskolan. Att färre elever går i skola i annat stadsdelsområde är en direkt följd av det ändrade skolupptagningsområdet.

Jämförelser mellan de senaste elevantalsprognoserna

Elevantalsprognosen 2005 förutspår på sikt en vikande trend för Östbergaskolan, till skillnad från förra årets prognos. Prognosen 2005 blev klar strax före årsskiftet och beräknar att Östbergaskolan har 143 elever under 2013 jämfört med 192 elever i 2004 års prognos.

Det är en hög omflyttning bland de boende i Östberga vilket även påverkar Östbergaskolan. Rektorn uppger att de barnfamiljer som nu flyttar in i området väljer Östbergaskolan i högre grad än för ungefär fem år sedan. Möjligen kan detta vara en förklaring till att elevantalet blev högre 2005 än prognosen. Antalet elever beräknades till 173 i prognosen 2004 men det faktiska elevantalet i september 2005 var 180 elever.

Ombildning av Östbergaskolan för elever i förskoleklass till skolår 5

En ombildning som innebär att Östbergaskolan inte har undervisning i skolår 6, medför ett minskat elevunderlag på 25 till 30 elever. Östbergaskolan skulle då ha omkring 150 elever, vilket ekonomiskt sett är ett otillräckligt elevunderlag för att kunna driva en skola.

Ombildning av Östbergaskolan för elever i förskoleklass till skolår 9.

Det finns förutsättningar att ombilda Östbergaskolan till en skola för elever från förskoleklass till och med skolår 9. De ekonomiska förutsättningarna bygger på 2006 års skolpeng och det faktiska elevunderlaget, med tillägg av prognostiserat barnantal i förskoleklass, exklusive skolbarnsomsorg och tilläggsanslag.

Östbergaskolan har 14 klassrum och grupprum till alla klassrum. Specialsalar finns för textil-, trä- och metallslöjd, musik, data och bibliotek, men inte för naturorienterande ämnen (NO) och hemkunskap. Hemkunskap, NO-labbar och B-språk kan dock köpas från Sturebyskolan. NO-labbar kan också göras i minilabbar i klassrummen. Undervisning kan bedrivas i hemklassrum med 20 till 30 elever i varje årskurs.

Östbergaskolan kan organiseras i ämneslärarssystem från skolår 9 till skolår 4, som där möter ämneslärare från skolår 1 till 4. Därmed skulle hela lärranställningar kunna erbjudas. Idag finns både 1-7 lärare och 4-9 lärare på skolan. B-språk kan erbjudas på Östbergaskolan.

I detta alternativ skulle skolan starta höstterminen 2006 med cirka 30 elever i skolår 7 och vara en fullt utbyggd grundskola med 229 elever från förskoleklass till och med skolår 9 läsåret 2008/2009.

Synpunkter från personal och föräldrar

Personalen på Östbergaskolan har delade meningar. En frågeställning är om det inte vore bättre för eleverna att gå skolår 7 till 9 i en mer integrerad skola. Idag har 96 procent av eleverna i skolan ett annat modersmål än svenska.

De 16 föräldrar som kom till föräldramötet om ett eventuellt högstadium var positiva till tanken om ett högstadium i Östbergaskolan. Föräldrarna såg inga hinder mot att barnen skulle gå till Sturebyskolan för att ha naturkunskap och hemkunskap.

Förvaltningens överväganden

Förvaltningen anser inte att det är ekonomiskt möjligt att göra om Östbergaskolan till en F-år 5 skola, eftersom elevunderlaget då skulle minska jämfört med dagens redan låga elevantal.

Alternativet att göra om skolan till en F-år 9 skola är möjligt och skulle kunna göra skolan mer attraktiv för vissa elever. Föräldrarna på föräldramötet var också positiva till tanken. Elevantalet skulle eventuellt öka så att skolan blir mer ekonomiskt bärkraftig. Ju äldre eleverna är ju större är

tendensen att de går i en skola utanför det egna skolupptagningsområdet. Dessutom är det inte känt vad de föräldrar tycker som inte deltog på föräldramötet. Östbergaskolan skulle troligen vara en liten skola och känslig för skiftande elevunderlag även som F-år 9 skola.

Idag går många barn från Östberga i andra skolor redan från förskoleklass, framförallt i närbelägna Sjöängens skola som tidigare var skolupptagningsområde för de äldre Östbergabarnen. Det nya upptagningsområdet kommer sannolikt att påverka skolsituationen även för de yngsta eleverna.

Förvaltningen arbetar tillsammans med Östbergaskolans personal för att den nyrenoverade skolan ska vara attraktiv för skolbarnen i området. Jämfört med de senaste sex åren var 2005 det första kalenderåret med en renoverad skola. Det var också ett år då varken ombyggnader planerades eller faktiskt pågick på skolan, med de konsekvenser detta kan medföra. Den negativa elevantalsutvecklingen har nu vänt och om antalet elever fortsätter att öka visar sig de närmaste åren. Detta är ett skäl mot att ombilda skolans organisation, eftersom plats då måste finnas för fler yngre barn.

Den kommunala skolan i Enskede-Årsta har alla förutsättningar att erbjuda skolbarnen i Östberga en god skolgång i Sturebyskolan från och med skolår 7. Barnen i Östberga får fler skolkamrater som talar enbart svenska i hemmet och barnen i Stureby får fler skolkamrater som även talar annat språk i hemmet. Därmed skulle integrationen gynnas i båda områdena.

De fulla effekterna av det nya skolupptagningsområdet kan ännu inte bedömas, men klart är att mycket färre elever från Östberga väljer skola i annat stadsdelsområde från skolår 7. Innevarande läsår har enstaka elever valt Sturebyskolan, men det är också det första läsåret med det nya skolupptagningsområdet.

Förvaltningen planerar för att betydligt fler elever från Östbergaskolan ska vara intresserade att börja skolår 7 i Sturebyskolan nästa läsår. Därutöver arbetar Östbergaskolans rektor med att flytta in mellanstadieverksamheten i skolan och att inrymma en öppen dag- och caféverksamhet för äldre i matsalsbyggnaden. Förvaltningen återkommer i tertialrapport 1 med en redovisning av detta arbete.

Förvaltningens förslag

Östbergaskolan kvarstår som en organisation för elever i förskoleklass till och med skolår 6. Rektorerna vid Sturebyskolan och Östbergaskolan får i uppdrag att arbeta för en gemensam röd tråd och kultur, i syfte att Östbergabarnen ska få en god och pedagogiskt sammanhållen skolgång.